

Brochure voor docenten met Duitse studenten die een beroepsopleiding aan een ROC volgen

Dit is een van de vier handleidingen / brochures die medewerkers op een ROC kunnen gebruiken bij de instroom van Duitse studenten

Nijmegen, 19 november 2007

Aad van den Hoek, m.m.v. Peter van der Linden

Eindredactie: Renie Hesseling

Beleid ROC Nijmegen

Op basis van internationale afspraken en afspraken binnen het directeurenoverleg van ROC Nijmegen is de weg vrij genaakt om een toegankelijk beleid te voeren voor nieuwe doelgroepen. Daartoe behoren ook de Duitse leerlingen die zich de laatste jaren aanmelden voor een beroepsopleiding.

“ Ze spreken toch wel Nederlands? “

Alle Duitse studenten hebben een korte cursus Nederlands gehad voor ze aan hun opleiding beginnen. Voor vrijwel alle Duitse studenten uit de grensregio geldt dat zij het Nederlands vrij goed kunnen begrijpen. Als docent kunt u dus gewoon Nederlands tegen hen praten en ze Nederlandse teksten geven om te lezen. Wel dien je er rekening mee te houden dat het leestempo voor hen lager ligt dan voor de gemiddelde Nederlandse student.

Over het algemeen is het voor de Duitse student wel lastig om zich in het Nederlands (mondeling of schriftelijk) uit te drukken. Om het hen gemakkelijker te maken kun je het accepteren als zij in het begin in het Duits tegen je praten.

Door de verwantschap van de twee talen en door de onderdompeling in de Nederlandse taal leren deze studenten het Nederlands erg snel. Aan het einde van het eerste school jaar mag worden verwacht dat zij in staat zijn om toetsen e.d. gewoon te kunnen maken. Wel dient de norm voor taalvaardigheid nog soepel gehanteerd te worden.

Het is aan te bevelen om in het begin van de opleiding de Duitse student met souplesse en bemoediging tegemoet te treden. Vanaf januari mag de normering worden aangescherpt en aan het einde van het eerste jaar dient de Duitse student in de meeste gevallen een normale prestatie te leveren. In een tweede studiejaar moet de normale prestatienorm gehaald worden.

“Waarom komen Duitse leerlingen naar Nederland? “

Veel Duitse schoolverlaters kunnen in hun land niet of zeer moeilijk aan een vervolgopleiding beginnen. Het opleidingssysteem is daar namelijk vrijwel volledig gebaseerd op het gelijktijdig werken en leren (dual systeem). Dus: geen Lehrstelle (“stageplaats”), geen beroepsopleiding.

Omdat het economisch in Duitsland minder goed gaat, is op de arbeids- en opleidingsmarkt een verdringingseffect ontstaan waardoor beter opgeleide middelbare schoolverlaters als eerste aan een praktijkopleidingsplaats komen. De lager opgeleide jongeren hebben weinig keus - dus moeten zij de minder populaire beroepen accepteren - of kunnen zelfs geen opleiding volgen (jeugdwerkloosheid).

Zijn er nog meer redenen dat Duitse leerlingen zich aanmelden?

Enkele aantrekkelijk punten van Nederlands onderwijs voor Duitse studenten blijken te zijn:

- Nederlandse scholen bieden soms moderne, luxe gebouwen, met veel ICT;
- Tweetaligheid in het grensgebied is een pré en geeft meer kansen op werk;
- Nederlands onderwijs is soms wat moderner, praktijk- en studentgericht;
- Kiezen voor een opleiding in Nederland bied een beter perspectief dan werkloos zijn in Duitsland;
- De mogelijkheid een beroepsopleiding te kiezen die je zelf wilt;
- Er bestaan in Nederland vele opleidingen die in Duitsland niet bekend zijn.

Weerstand/discriminatie

In de werving is hen verteld dat er mogelijkheden zijn voor een beroepsopleiding in Nederland. Wat minder bij de Duitse leerling bekend kan zijn is de eventuele weerstand tegen de vraagstukken die hun komst veroorzaakt. Het is aan te bevelen dat de docent achter het gevoerde ROC beleid gaat staan en een warm welkom heet aan de Duitse studenten. In deze kan een individuele docent het verschil zijn voor in een succesvolle integratie of mislukking. Veelal helpt het de Duitse student als je een buddysysteem organiseert voor uw vak. Bovendien scheelt je dat als docent veel extra tijd.

Culturele achtergrond

Er zijn grofweg 3 soorten culturele achtergronden te schetsen bij de Duitse studenten:

1 de Neder-Duitsers

Dit zijn veelal jongeren waarvan de ouders een Nederlandse achtergrond hebben en die om sociaal-economische motieven in Duitsland zijn gaan wonen. Veel van hen hebben (gedeeltelijk) een Nederlandse schoolopleiding gevolgd en kunnen als Nederlandse jongeren behandeld worden.

2 de Duitse stadsjongeren afkomstig uit Kleve

De Duitse stadsjongeren zijn min of meer vergelijkbaar met de Nijmeegse jongeren. Zij zijn bekend met de "grote" stad en redelijk wereldwijd.

3 de Duitse plattelandsjongeren.

Voor deze jongeren is de culturele overgang de grootste schok. De Duitse grensregio kent nog heel veel kleine dorpjes met een sterk traditioneel agrarisch karakter. Zij zijn nog erg gedisciplineerd, kijken op tegen de docent en weten zich over het algemeen geen raad als ze hun mening en ideeën onder woorden moeten brengen. Bovendien is het stadse leven met al zijn ins en outs voor hen onbekend en vaak ook bedreigend. Daarbij komt dan ook nog dat zij vaak weinig Nederlands kennen en daardoor minder veilig voelen.

Afwijkende onderwijservaringen en leertradities van Duitse studenten

Uiteraard zijn onderstaande kenmerken sterk veralgemeniseerd en dus per definitie niet voor iedereen geldend.

De Duitse leerling is wat meer gewend om op de middelbare school reproductief te leren in de traditionele onderwijsstijl. De leraar staat voor de klas en legt uit c.q. doet voor en de leerling doet na. Er is dan ook een relatief grote afstand tussen leerling en docent. De docent is daar dan ook meneer en U. In de situatie aldaar is de student niet gewend om zelf initiatief en verantwoordelijkheid te nemen. Ook het ventileren van de eigen mening is niet gebruikelijk.

In Nederland kan de gemiddelde Duitse student dan ook moeite hebben met de "brutale," goed gebekte Nederlandse collega's en is meer afwachtend en timide. Ook vindt hij de persoonlijke omgang van docenten met studenten zeker in het begin erg raar. Een Duitse student zal ook meer moeten worden aangesproken, uitgenodigd worden om met zijn mening te komen en om vragen te stellen.

De Duitse scholen zijn over het algemeen veel kleiner dan de Nederlandse scholen en hebben vaak minder computers per leerling. De inzet van digitale middelen is ook veel minder bekend maar wordt wel gewaardeerd. Ter informatie: een Duits toetsenbord ziet er anders uit dan een Nederlands. Dit geeft in het begin gewenningsfouten.

Studiemotivatie - Uitval

De gemiddelde Duitse student heeft lange reistijden voor woon-schoolverkeer. Een reistijd van 2 uur heen en 2 uur terug is heel gewoon. Over het algemeen zijn ze erg gedisciplineerd en tamelijk "braaf." Als gevolg van lange reistijden, de taalverschillen e.d. kan de uitval onder Duitse studenten (nog) relatief groot zijn. Maar degenen die het volhouden en succesvol zijn, zijn dan ook super gemotiveerd en laaiend enthousiast.

Meer informatie:

Er zijn diverse handleidingen ontwikkeld die in het traject van toeleiding nadere informatie geven.

- Brochure voor Nederlandse docenten met Duitse studenten die een beroepsopleiding aan een ROC volgen
- Brochure voor Duitse leerlingen (en hun decanen) die een beroepsopleiding aan een ROC willen beginnen
- Handleiding instroom Duitse studenten. Bestemd voor intakers en deelnemersadministraties (sectoraal / centraal)
- Digitaal Assessmentinstrument (in het Duits) voor Duitse leerlingen
- Gebruikershandleiding Euregioonaal Assessment Aussicht

Alle bestanden zijn te downloaden via: www.lerende-euregio.com (knop "publicaties"). De tests staan ook op het netwerk van het ROC Nijmegen.

